ॐ नमो ज्ञानदीपाय

SHRI CHITRAPUR MATH, SHIRALI

North Kanara 581 354

ॐ

Recitation of the following Shlokas will be mandatory before and after any Chitrapur Math function/meeting as per instructions from H.H. Shrimat Sadyojat Shankarashram Swamiji. There is however no bar on reciting any additional shlokas.

a) Before the meeting :

दक्षिणास्य समारंभा शंकराचार्य मध्यमा ।
अस्मदाचार्य पर्यन्ता स्मर्या गुरुपरंपरा ॥
शंकरं शंकराचार्यम् केशवं बादरायणम् ।
सूत्रभाष्यकृतौ वंदे भगवन्तौ पुनः पुनः ॥

परिज्ञानाश्रम श्रीगुरुशंकर परिज्ञानाश्रम शंकर सद्गुरु ।
केशव वामन कृष्ण पांडुरंग आनंद परिज्ञानगुरु ।
सद्योजात शंकर सद्गुरु ॥

गुरुर्ब्रह्मा गुरुर्विष्णुः गुरुर्देवो महेश्वरः ।
गुरुस्साक्षात् परं ब्रह्म तस्मै श्री गुरवे नमः ॥

ॐ सह नाववतु । सह नौ भुनक्तु । सह वीर्यं करवावहै ।
तेजस्विनावधीतमस्तु मा विद्विषावहै ॥
॥ ॐ शांतिः शांतिः शांतिः ॥

b) After the meeting :

ॐ पूर्णमदः पूर्णमिदं पूर्णात् पूर्णमुदच्यते । पूर्णस्य पूर्णमादाय
पूर्णमेवावशिष्यते ॥
॥ ॐ शांतिः शांतिः शांतिः ॥

ॐ नमो ज्ञानदीपाय

OM NAMO JNANADEEPAYA
(DEVNAGARI)

Published by :
SHRI CHITRAPUR MATH
Shirali, Uttar Kannada Dist - 581 354
(Karnatak)

First Edition: 2002

Price: Rs. 10/-

Printed by
Ubsons Printers
Unit No. 206 & 211,
Hammersmith Industrial Estate,
Sitaladevi Temple Road, Mahim,
Mumbai - 400 016.

FOREWORD

Sometime back Dharmapracharak V. Rajagopal Bhat wrote two explanatory articles in Sunbeam on Deep Namaskar. Later, Ms. Malini Madiman of Bangalore also wrote in Sunbeam, very lucidly explaining the Stotra in Konkani. We thought it would be useful if these articles were compiled in a handy booklet. Hence this publication.

We are bringing out the booklet in two versions. One will have the Konkani annotations in Devnagari and the other will feature the same in Kannada script. Common to both the versions will be the English exposition. The Kannada versions, we hope, will be useful to those who are not familiar with Devnagari, but are more comfortable with Kannada.

Today is the most auspicious occasion of Guru Poornima and we take pleasure in releasing this booklet at the Lotus Hands of P.P. Shrimat Sadyojat Shankarashram Swamiji who is observing His Chaturmasya at Shri Vamanashram Samadhi Math, Mangalore.

Dr. Prakash S. Mavinkurve
Chairman
Publications Sub-committee

Guru Poornima
24 July 2002

Publications Sub-Committee

Dr. Prakash S. Mavinkurve
V. Rajagopal Bhat
Gurudatt V. Bhat
Gurunath S. Gokarn
Dr. Chaitanya S. Gulvady

Photo by Kishan Kallianpur

ॐ नमो ज्ञानदीपाय

परमात्मागेलि सृष्टि कित्लि सुंदर की तित्लिऽचि विचित्र आस्स. तिवयि जीवमात्रांक अनुकूल जायशीऽचि देवाने तांतु विशेष आसक्ति दवर्ल्या म्होणु दिस्ता. बारा घंटे राति आनि बारा घंटे दिवसु -हाज्जे दृष्टान्त ह्या संदर्भारि पूरो म्होणु लेकयेद चौविस घंटे दिवसूचि आशिले जाल्यारि किंवा चौविस घंटे रातिऽचि आशिले जाल्यारि मनुष्याक भारी कष्ट जात्त आश्शिले. दिवसु जाल्लो म्हळ्ळे कि रात्तिचि वाट पोळोंन्ची, राती जायनाफुडे दिसाऽचि प्रतीक्षा कोर्चि -हांतूचि मनुष्यु आपणाले आयुष्य व्यतीत कर्ता. राती आनि दीसु समान आशिले तरी आम्कां दीऽसुचि चऽड सुखकारकु अथवा सुखदायकु म्होणु दिस्ता. इत्या म्हळ्यारि दीसांतु प्रकाशु अथवा उजवाडु आशिलेमिति भय्य आस्सना. केवल विश्रांति आनि नीद जांन्चे पूर्ते आम्कां राती हितकारक म्होणु दिस्ता. काळकापशी उजवडाचीचि आम्कां अपेक्षा सहज जाव्नूचि आस्ता.

तात्त्विक दृष्टिने विचार केल्यारि सुद्धां आम्कां अशीचि अनुभवु जात्ता.

ज्ञान = प्रकाशु ; अज्ञान - काळोकु ; अंधःकारु

काळोकु जाल्ले कि आम्मि प्रकाश कोर्नु घेंन्च्याक एकु दीवो जळैताति. त्या दिव्या उजवाडांतु आम्मि सर्व वस्तूंकयि स्पष्ट पोळोंन्च्याक समर्थ जात्ताति. ना जाल्यारि दोळे आस्सुनुऽयि आम्मि वस्तुज्ञानाविषयांतु कुरुडेऽचि जात्त आशिलिं. काळकांतु आशिल्या वस्तूचे स्वरूप

पोळोंन्च्याक दीवो कश्शि कि आम्कां सहायक जाव्नु आस्स तशीचि अज्ञान म्हळ्ळल्या काळकाथांव्नु ज्ञानवस्तु, दाकौव्नु दित्तलो दीवो म्हळ्यारि सद्गुरु. त्या खातिर गुरुंक 'ज्ञानदीप' म्होणु दीपनमस्काराच्या श्लोकांतु उपमा दिल्या.

ह्या स्तोत्राचे आन्येक वैशिष्ट्य आस्स. हांतु अक्षरमालिकेने श्लोकांचो सुरुवातु जाल्ला. 'आदिक्षान्त'-अक्षरं, म्हळ्यारि 'अ' धोर्नु 'क्ष' थायि आशिल्या सर्व गुणिताक्षरांसहित ह्या गुरुपरंपरेच्या स्तुतिपर स्तोत्रांतु श्लोकांचि रचना जांव्का, आमगेलि गुरुपरंपरा दीर्घकाल चोल्का, मात्र न्हयि, त्या गुरुशक्तिचो सदा सर्वदा सारस्वत समाजाच्या लोकांक उगूडासु जांव्का म्होणु आमगेल्या म्हालगड्यांनिं हो सुलभ उपायु केल्ला म्होणु दिस्ता. तांगेलि ही दूरदृष्टि अत्यन्त श्लाघनीय जाव्नु आस्स.

श्लोक १ : ॐ नमो ज्ञानदीपाय शिवाय ब्रह्मतेजसे ।
कविष्णुहररूपाय नमः श्री गुरुमूर्तये ॥१॥

शब्दार्थ - क = ब्रह्मा

अन्वय : ॐ कविष्णु हररूपाय शिवाय ब्रह्मतेजसे ज्ञानदीपाय श्रीगुरुमूर्तये नमः ॥

अनुवाद : ब्रह्मा-विष्णु - महेश्वरांगेले प्रतिरूप आशिल्या मंगलकारकु आनि ब्रह्मतेजस्सु अन्तर्गत कोर्नु घेत्तिल्या प्रणवस्वरूप ज्ञानाचे मार्गदर्शन कोर्च्या दिव्यावारी आशिल्या श्री गुरुंगेल्या मूर्तिक नमस्कारु आस्सो.

श्लोक २-३– प्रथम श्रीमत्परिज्ञानाश्रम गुरूंक वंदन

अज्ञानध्वांत पटल विध्वंसन दिवाकरान्
सच्चिदानंद बोधैक सुधांबुधिकलानिधीन् ।।२ ।।
आधिव्याधि भयग्रस्तप्रपन्न जनरक्षकान् ।
वन्दे बध्दांजलिः श्रीमत् परिज्ञानाश्रमान् गुरून् ।।३ ।।

शब्दार्थ : ध्वांत = काळोकु; पटल =पडदो
आधि = मानसिक ताप ; व्याधि = शारीरिक ताप; कलानिधि = चन्द्रु

अन्वय : अज्ञानध्वांतपटल विध्वंसन दिवाकरान्, सच्चिदानंद बोधैक सुधांबुधि कलानिधीन्, आधिव्याधिभयग्रस्त-प्रपन्न जनरक्षकान्, श्रीमत् परिज्ञानश्रमान् गुरून् (अहं) बद्धांजलिः वन्दे

अनुवाद : अज्ञान म्हळ्ळल्या काळकाचो पडदो ध्वंस (नाश) कर्तलेतस्ल्या सूर्यावारि आशिल्या, सच्चिदानंदाचो बोधरूप अमृताच्या समुद्रांथांव्नु उद्भव जाल्लल्या चंद्रावारि आशिल्या, मानसिक- शारीरिक रोगाने आनि भय्याने पीडित जाव्नु शरणगेल्लल्यां जानांक रक्षण कर्तल्या श्रीमत् परिज्ञानाश्रम गुरुंक (हांव) हात जोण्णु नमस्कार कर्ता.

श्लोक ४-५ – प्रथम श्रीमत् शंकराश्रम गुरूंक वंदन

इलापातालनाकस्थ पूजितश्रीशिवेशितुः
चरणांबुरुहन्यस्त मनोवाक्कायसंभ्रमान् ।।४ ।।

ईश्वरान् वेदवेदांगवेदांत ज्ञानिनां धुरि ।
छात्रवृन्दसुखाधारान् भजे श्रीशंकराश्रमान्।।५ ।।

शब्दार्थ : इला = पृथ्वि, भूलोक; पाताल = पृथ्वीचो तोग्गु लोकु, बलि चक्रवर्तीगेले राज्य; नाक = स्वर्गु; तात्पर्य त्रैलोक्यांतु; धुरि =अग्रगण्य

अन्वय : इलापाताल नाकस्थ पूजित श्री शिवेशितुः
चरण- अंबुरुहन्यस्तमनोवाक्काय सभ्रमान्।
ईश्वरान् वेदवेदांगवेदान्तज्ञानिनां धुरि, छात्रवृन्द
सुखाधारान् श्री शंकराश्रमान् भजे.

अनुवाद: भूलोकु, पाताळ आनि स्वर्गु-अश्शि त्रैलोक्यांतुयि पूजा कोरोव्नु घेव्नु आस्तल्या, मंगलमय आनि सर्वशक्तिमान् सदाशिवागेल्या चरणकमलांचेरिऽचि आपणागेले तन-मन-वाचा अर्पण कोर्नु विशेष संभ्रम पावतलेतस्ले, वेद-वेदांग-वेदांतांतु प्रभुत्व (प्रावीण्य) मेळोव्नु तस्ल्या ज्ञानीलोकांतु अग्रगण्य आशिले आनि शिष्यवृन्दांक केद्नायि सुख दित्तलेतस्ले श्री शंकराश्रम गुरुंगेलि(हांव) स्तुति कर्ता.

श्लोक ६-७ द्वितीय श्रीमत् परिज्ञानाश्रम गुरूंक वंदन

उपमाभावमहिम-जित-सर्व-अरिमण्डलान्।
सारस्वतद्विजवरैः + आराधित पद +अंबुजान्।।६ ।।

ऊर्जस्वलान् महामोहग्राह ग्रासैक कर्मणि ।
नमामि+आनंदरूपान् श्री परिज्ञानाश्रमान् गुरून्।।७ ।।

शब्दार्थ : उपमा+अभावमहिम =उपमादिंव्च्याकऽचि साध्य ना तस्लि महिमा आशिले महिमावंत

अरिमण्डलान् – अरि =वैरि, मण्डल =समूह. ह्या संदर्भांतु 'अरि मंडल' म्हळ्यारि षड्रिपु जाव्नु मनुष्याक अन्तश्शत्रु आशिले काम, क्रोध, लोभ, मोह, मद, मात्सर्य; ह्या समूहाक दमन कोर्नु जिंकुनु घेत्तिलेतस्ले.

ग्राह = सीसरी; महामोहग्राह = प्रचंड मोहु (भ्रान्ति) म्हळ्ळलि सीसरी

ऊर्जस्वलान् = तस्ल्या सीसरील्या तोंडातु ग्रस्त जाल्लल्यांक सोडोंव्च्याक समर्थवान् आशिलेतस्ले

अन्वय : उपमा + अभाव-महिम जितसर्व + अरिमण्डलान्, सारस्वतद्विजवरैः आराधित पद +अंबुजान्, महामोहग्राह - ग्रासैक कर्मणि ऊर्जस्वलान्, आनंदरूपान् श्रीपरिज्ञानाश्रमान् गुरून् नमामि.

अनुवाद : उपमातीत महिमा दाकैयिले, सर्वनमूनेच्या विकारांक जिंकुनु घेत्तिले, श्रेष्ठ सारस्वत ब्राह्मणांगेल्या हात्तानीं आपणागेल्या चरणकमलांचि पूजा कोरोव्नु घेत्लेतस्ले, एक्क भारी सिसरीवारि आशिल्या मोहांतु शिरकुनु

पळ्ळल्या जानांक उध्दारु कोर्चे त्या कामांतु अत्यंत समर्थशाली आशिले आनि आनंद स्वरूप जाव्नु आशिल्या त्या श्रीमत् परिज्ञानाश्रम गुरूंक (हांव) नमस्कार कर्ता.

श्लोक ८-९ द्वितीय श्रीमत् शंकराश्रम गुरूंक वंदन

एकस्मिन्नद्वितीये च ब्रह्मण्याविष्टमानसान्
यमादि योगसंपत्तिभ्राजमानमुनीश्वरान् ॥८॥
ऐश्वर्याद्यखिलार्थानां दायकान् करुणानिधीन्।
ईडे योगांबुधिक्रीडासक्तान् श्रीशंकारश्रमान् ॥९॥

पदविभाग : एकस्मिन् + अद्वितीये च ब्रह्मणि + आविष्टमानसान् ; यम + आदि - योगसंपत्तिभ्राजमान मुनीश्वरान् ; ऐश्वर्य+ आदि + अखिल + अर्थानां दायकान् करुणानिधीन्; ईडे, योग + अंबुधि - क्रीडा+ आसक्तान् श्रीशंकराश्रमान्

शब्दार्थ : भ्राजमान - तेजस्वी जाव्नु आशिले

अन्वय: अद्वितीये एकस्मिन् च ब्रह्मणि - आविष्टमानसान्, यमादियोग संपत्ति भ्राजमान मुनीश्वरान्, ऐश्वर्यादि + अखिल + अर्थानां दायकान् करुणानिधीन् योग - अंबुधि क्रीडासक्तान् श्रीशंकराश्रमान् ईडे.

अनुवाद : अद्वितीय आनि एक्कुचि जाव्नु आशिल्या ब्रह्म तत्त्वाच्या अनुसंधानांतूंऽचि आपणागेले मन केद्नायि गुंतुनु

दवर्तलेतस्ले, यमनियमादि सर्व राजयोगाचियि संपत्ति स्वाधीन कोर्नु घेव्नु ताज्जे सामर्थ्याने अत्यन्त तेजस्वी जाव्नु दिस्तले तस्ले मुनीश्वर, भक्तांक ऐश्वर्य आदि सर्व नमूनेचे इष्टार्थ दीव्नु संतोष दित्लेतस्ले करुणामय आनि केद्नायि योगारुढ - म्हळ्यारि योग म्हळ्ळल्या एक्क समुद्रांतूंऽचि विहार कोर्चि आसक्ति दवोर्नु आशिल्या श्री शंकराश्रम गुरुंगेलि हांव स्तुति कर्तां.

१० श्रीमत् केशवाश्रम गुरूंक वंदन

ओजस्विनः सुतपसा द्वैताब्धिवडवानलान्
स्वांघ्र्यब्ज शरणोध्दतॄन् स्तौमि श्री केशवाश्रमान्॥१०॥

द्वैत + अब्धिवडवानलान्, स्व + अंघ्रि + अब्ज - शरणोध्दतॄन्

शब्दार्थ : ओजस् = तपोसामर्थ्याने अन्तर्गत उद्भव जांव्चो

तेजु - कांति

तेजस् = बाह्य तोंडारि दिस्चो प्रकाशु अथवा तेजु

द्वैत = द्वैत म्हळ्यारि हांगा द्वैतमत म्होणु अर्थु कोर्नये.

शीत - उष्ण (देहाक) सुख-दुःख, आशा-निराशा, हर्ष -शोक, प्रीति -द्वेष (मनाक) निंदा-स्तुति, मान-अपमान, कीर्ति-अपकीर्ति हे (बुद्धिक) हे दोनि दोनि शब्द आनि

ताज्जे धर्म केद्नायि सांगातिचि एकामाक्षि एक जीवनांतु कश्शि प्रभाव घालताति म्ह्ळ्ळले आम्मि पळैताति. ''दोन्निंचो समुदायाक द्वैत अथवा द्वन्द्व म्हणताति. सिध्दपुरुषांक हाज्जे दोन्निंचोयि संपर्कु आस्सना. अस्ल्या सर्व मानसिक, शारीरिक, बौधिक विकारांथाव्नु ते मुक्त आसताति.

वडवानल : समुद्रांतु एकु उज्जो आस्ता. ताक्का समुद्रांतुले उद्दाक आट्टौंव्चि शक्ति आस्ता. सामान्य जीवनांतु आम्मि उज्जो निवोंच्याक उद्दाक घालताति. जाल्यारि समुद्रांतु उद्दाक आट्टौंव्च्याक एकु भयंकर उज्जो निर्माण जात्ता. ताक्काचि वडवानल म्हणताति.

अन्वय : सुतपसा ओजस्विनः द्वैत-अब्धि-वडवानलान् स्व-अंघ्रि- अब्ज - शरण-उद्धर्तॄन् श्री केशवाश्रमान् स्तौमि.

अनुवाद : श्रेष्ठतम तपोबलाने कान्तियुक्त जाव्नु आशिल्या, द्वैत म्हळ्ळल्या समुद्राक नाश कोर्च्या उज्जावारि आशिल्या, आपणागेल्या चरणकमलांक शरण आयिल्यांक उद्धार कर्तलेतस्ल्या श्रीमत् केशवाश्रम गुरुंगेलि हांव स्तुति कर्ता.

श्लोक ११ श्रीमत् वामनाश्रम गुरूंक वंदन

औपाधिके कर्मगर्ते मोहित भ्रान्तचेतसाम् ।
समुद्धरण धौरेयान् वन्दे श्री वामनाश्रमान् ।।११ ।।

गर्त = फोंडु; कर्मगर्त = कर्माचो फोंडु; उपाधि = आश्रयु. ह्या प्रपंचांतु जन्मु घेत्तिल्या प्रत्येक जीवाक कर्माचे बंधन आस्ता. आपणे केल्लल्या बरे अथवा वाईट कर्माचे प्रतिफलस्वरूप जाव्नु जो जीवु जन्माक येत्ता, तो (स्थूल आनि सूक्ष्म)शरीर, इंद्रियं. प्राण मन आनि बुध्दि इत्यादिंचो आश्रय घेत्ता. ह्यो पूरायि जीवागेल्यो उपाध्यो म्होणोनु घेत्ताति. तस्ल्या कर्माच्या फोंडाथाव्नु भायर् येंवच्याक तो परमात्माक शरण वत्ता. ताक्का गुरुगेलि कृपा अवश्य आस्स.

अनुवाद : उपाधिसहित आस्सुनु कर्माच्या फोंडांतु पोण्णु भ्रमिष्ट जाल्लल्या जानांक संपूर्ण रीतिने उद्धारु कोरुक समर्थ आशिल्या श्रीमत् वामनाश्रम गुरुंक हांव वंदन कर्ता.

श्लोक १२ श्रीमत् कृष्णाश्रम गुरूंक वंदन

अञ्जसा तमसः पारं अनायासेन सर्वदा।
नृपशून् नयतो नौमि कृष्णाश्रमयतीश्वरान् ॥१२॥

शब्दार्थ : अञ्जस् – सरळ (सहज)Straight

नृपशून् – मनुष्य म्हळ्ळल्या प्राण्यांक, "पाशैः बध्यंते इति पशवः" - मायापाशाने बध्द जाल्लले मनुष्य म्हळ्ळल्या प्राण्यांक.

अन्वय : तमसः पारं नृपशून् सर्वदा अनायासेन अञ्जसा नयतो कृष्णाश्रम यतीश्वरान् वन्दे

अनुवाद : अज्ञानाच्या काळ्कांथांव्नु मनुष्यु म्हळ्ळल्या प्राण्यांक सदा सर्वदा सरळ आनि अनायास रीतिने पार कर्तले तस्ल्या श्रीमत् कृष्णाश्रम गुरुंक हांव नमस्कार कर्ता.

श्लोक १३ श्रीमत् पांडुरंगाश्रम गुरूंक वंदन

अहं वन्दे मनोवाग्भ्यां पांडुरंगाश्रमान् मुहुः ।
संस्तवैः परया भक्त्या विविधैः भक्तिलक्षणैः ।।१३ ।।

शब्दार्थ : मुहुः = पुनः पुनः; संस्तवैः = उत्तम स्तोत्रानीं

विविधैः भक्तिलक्षणैः = भक्तिचे विविध नव्व प्रकार आस्सति म्होणु शास्त्रांतु सांगल्या. श्रवण, कीर्तन, स्मरण, पादसेवन, अर्चन, वंदन दास्य, सख्य आत्मनिवेदन -हीं सर्व प्रकारांचि लक्षण व्यक्त कोर्चि तस्लि भक्ति.

अन्वय : विविधैः भक्तिलक्षणैः संस्तवैः मनोवाग्भ्यां परया भक्त्या मुहुः अहं पांडुरंगाश्रमान् वन्दे.

अनुवाद : विविध प्रकारांचे भक्तिचे लक्षणानिं युक्त आशिल्या, शुद्ध मनाने आनि वाचेने अत्यन्त भक्तिपूर्वक आनि उत्तम स्तोत्रानिं हांव पुनः पुनः श्रीमत् पांडुरंगाश्रमगुरुंक वंदन कर्ता.

श्लोक १४ श्रीमत् आनंदाश्रमगुरूंक वंदन

करकंजभवान् तेषां वंदे धर्मघुरंधरान् ।
आनंदरूपिणः श्रीमदानंदाश्रम सद्गुरून् ।।१४ ।।

शब्दार्थ : कंज = कमळ; करकंज = कमळावारि आशिले हात

धर्मधुरंधरान्= धर्माचे उत्तमरीतिने आचरण कोर्नु, प्रवचनामुखांत्रि धर्मप्रचार कोर्नु लोकांतु धर्माचेरि श्रद्धा आस्स केल्लले तस्ले प्रमुखु, धुरीण; तेषां - पूर्वाक्त श्लोकांतु सांगिल्या श्रीमत् पांडुरंगाश्रम स्वाम्यांगेल्या- "तस्लृयांगेल्या"

सद्गुरु आपणागेल्या शिष्याचेरि तपोसामर्थ्याने तीन प्रकाराने शक्तिपात कर्ता आनि तागेले रक्षण कर्ता

१ दर्शनम् – दृग्दीक्षा, कासवाने केवल आपणागेल्या दृष्टिबलाने पिल्लांक रक्षण कोर्चेवारि

२. स्पर्शनम् – स्पर्शदीक्षा, पक्ष्यांनि स्वताचे पाक्कानेंचि पिल्लाक आधारु दीव्नु वाड्डौंन्चेवारि

३.संभाषणम्–शब्ददीक्षा, मन्त्रोच्चारु कोर्नु, महावाक्याचो उपदेशु दीव्नु आशीर्वाद कोर्नु शिष्याक अनुग्रह कोर्चे.

अन्वय : तेषां करकंजभवान् धर्मधुरंधरान् आनंदरूपिणः श्रीमत् आनंदाश्रम सद्गुरून् वन्दे.

अनुवाद : तस्ल्यांगेल्या (श्रीमत् पांडुरंगाश्रम गुरुंगेल्या) करकमळांथाव्नु उद्भव जाल्लले, धर्मधुरंधर, आनंदस्वरूप आशिले (केवल दर्शनामात्रानेऽचि दुसऱ्यांक आनंद पावयृतलेतस्ले) श्रीमत् आनंदाश्रम गुरुंक हांव वंदन कर्ता.

श्लोक १४ तृतीय श्रीमत् परिज्ञानाश्रम गुरूंक वंदन

ख ब्रह्माविष्टहृदयान् द्वैतध्वान्तदिवाकरान् ।
प्रशांतदांतोपरतान् परिज्ञानाश्रमान् नुमः ॥१५॥

शब्दार्थ : द्वैत, ध्वांत-हे शब्द माक्षी श्लोकांतु विस्तार कोर्नु सांग्ल्या.

ख – (१) आकाश (२) ब्रह्म

श्रुति सांग्ता – 'कं ब्रह्म खं ब्रह्म' – (छा. उप. ४-१०)

कं = सुख - आनंदस्वरूप ब्रह्म; खं= आकाशवत् सर्वगतश्च ब्रह्म

१) आकाशावारि सर्वव्यापक आशिलो परमात्मु -त्या परमात्मस्वरूपांतु मन दवर्लले, अनुसंधान कर्तले.

२) परमात्मागेल्या निराकार स्वरूपाचे चिंतन कर्तलेतस्ले; प्रशान्त, दान्त आनि उपरत- म्होणु तीनि विशेषण दिल्यांति.

प्रशान्त– प्रशान्ति - प्रकृष्टा शान्ति = प्रशान्ति Excessive tranquility अत्यन्त शान्ति.

'शांति' -हो शब्दु 'शम्' ह्या धातुंथाव्नु निष्पन्न जाल्ला. 'शमदमादि साधन षट्कम्' म्होणु सांगतना शम-दम-हे दोनि शब्द सुरवेक दवर्ल्याति. हीं दोनि साधकाने प्राप्त कोर्नु घेत्ल्यारि नंतरचि उपरति, तितिक्षा, श्रद्धा, समाधान - आपोआप साधकाक सुलभरीतिने प्राप्त जात्ताति म्होणु वेदान्तशास्त्र

सांग्ता. शम म्हळ्यारि अंतरिंद्रियांचे निग्रहु. ज्ञानेद्रियं आनि मन अंतः करणांक स्फूर्ति आनि प्रकाशु दित्तल्या परमात्मांतु दवोर्नु प्राप्त जाल्ललि शान्ति-तीचि शमरूपशान्ति-शम साध्य जायनाफुडे खंचेयि नमूनेचे विचार किंवा विकार मनांतु उत्पन्न जाल्ले तरि ते दांटुनु (transcending) प्राप्त कोर्नु घेंव्चि मानसिक शान्ति तीचि प्रशान्ति. अस्लि प्रशांति ब्रह्मतत्त्वानुसंधानाने योगी कायम प्राप्त कोर्नु घेंव्च्याक समर्थ आस्तातिं. अस्लि उत्त्कृष्ट शान्ति अथवा प्रशान्ति प्राप्त कोर्नु घेत्तिले योगिवर्य-प्रशान्त.

दान्त– दांति हो शब्दु 'दम्' ह्या धातुंथांव्नु निष्पन्न जाल्ला. दम म्हळयारि दमन कोर्चे - निग्रह कोर्चे, संयम दवोर्चे. ज्ञानप्राप्ति खातिर साधना कर्तना जी इंद्रियं विरुद्ध दिशेंतु मनुष्याक अथवा साधकाक ताणतऽ आसताति ताव्वळि त्या बाह्येंद्रियांक निग्रह कोर्नु मन अन्तर्मुख कोर्नु आपणागेल्या ध्येयादिकाक वचऽशि इंद्रियांचे विकार दमन कोर्नु तांका वळण दिंव्चे आनि त्या मूलक प्राप्त जांव्चि ती शक्तिचि-दान्ति. अस्लि दान्ति प्राप्त कोर्नु घेत्तिले योगिवर्य-दान्त.

उपरत – उपरति indifference अनास्था, औदासीन्य.

त्या त्या इंद्रियांक संबंध पाविले विषय गोचर जाल्लले वेळारि त्या त्या अनात्मकवस्तूक प्रकाशक आनि

अधिष्ठान आशिले सच्चिदानंद स्वरूप पोळोव्नु त्या विषयांतु रागादिभासु जायनातिले सर्वाधिष्ठान परमात्मांतु रममाण जांवचि स्थिति उपरति. अस्लि 'उपरति' प्राप्त कोर्नु घेत्तिलेतस्ले योगिवर्य-उपरत. संन्यासी स्वतःखातिर कस्लेंयि आसक्ति दवोर्नु काम कर्नाति. अन्तःकरणपूर्वक सर्व अनात्मवस्तूंचे त्याग कोर्नु सहज समाधिसुखांतु रममाण जाव्नु आशिलेमितिं तांका अत्यन्त श्रेष्ठतम प्रशांति, दांति आनि उपरति हस्तगत जाव्नु आस्ता. त्या स्थितिक पाव्नाफुडे ज्ञानी प्रापंचिक कर्माक प्राधान्य दीऽना. तस्ल्या ज्ञान्यांक कर्माचे बंधन आस्सना.

अन्वय– हो श्लोकु स्पष्ट आस्स. प्रत्येक अन्वय अवश्य ना

अनुवाद – निराकारब्रह्मतत्त्वाचेऽचि सदा हृदयांतु चिंतन कर्तलेतस्ले, द्वैतम्हळ्ळल्या काळकाक सूर्यावारि आशिले आनि (साधनेच्या बलाने आपणाच्यांतु) प्रशान्ति, दान्ति आनि उपरति हीं सर्वयि आस्स कोर्नु घेत्तिल्या श्रीमत् परिज्ञानाश्रम गुरुंक आम्मि नमस्कार कर्ताति.

श्लोक १६-१७ श्रीमत् सद्योजात शंकराश्रम गुरूंक वंदन

गरिमा दृश्यते येषां वेदांतार्थनिरूपणे ।
संविद्ज्ञानतपोदीप्तान् निगमागमपारगान् ॥१६ ॥
संविद्देवी समासक्तान् श्रुत्यन्त पथदर्शकान्
सद्योजातान् नमाम्यत्र शंकराश्रम देशिकान् ॥१७ ॥

शब्दार्थ : गरिमा= भव्यता, महानता, श्रेष्ठता; पारगान् = पारंगत, प्रवीण आशिले

निगम = वेदशास्त्र-ऋग्वेद, यजुर्वेद, सामवेद, अथर्वणवेद

आगम= वेदांतु देवदेवतांगेले स्तुतिपर भाग नंता अनेक देवदेवतांगेले क्रमबद्ध पूजाविधि, अनेक प्रकारांचे यज्ञ-याग, नित्य-नैमित्तिक-काम्य-निषिद्ध कर्माचरणेबद्दल विधि-विधान सांगिले भाग विंगड कोर्नु दवर्लल्या वेदाचेचि आन्येक भागाक आगमशास्त्र म्हणताति.

श्रुति+अन्त + पथदर्शकान्= श्रुति=वेद; अन्त= वेदाचो अन्तिम भागु अथवा सारवत् भागु उपनिषत् ; पथ= मार्गु ; श्रुत्यन्त= वेदांतशास्त्र; पथदर्शक= मार्गदर्शन कर्तले

अन्वय – येषां गरिमा वेदांतार्थनिरूपणे दृश्यते (तान्)निगमागम पारगान् संविद्ज्ञान-तपोदीप्तान् संविद्देवी समासक्तान्, श्रुति+अन्त+पथ दर्शकान् सद्योजातान् शंकराश्रम देशिकान् नमामि + अत्र

अनुवाद – विद्वत्पूर्णरीतीने वेदान्तशास्त्रांतुले क्लिष्ट विषयांचे अन्तरार्थाचे निरूपण कोर्चे कौशल्यांतु कोणालि की उत्तुंग महानता (गरिमा) दिसुनु येत्ता, चिच्छक्तिस्वरूपज्ञानाने आनि स्वताच्या तपोसामर्थ्याने देदिप्यमान्, वेदशास्त्र आनि

आगमशास्त्रांतु पारंगत, सदा चिच्छक्तिस्वरूपिणि जगदंबेगेले ध्यानांतु आसक्ति दवर्लले आनि वेदांताचे (जिज्ञासूँक) योग्य मार्गदर्शन कर्तलेतस्ले श्रीमत् सद्योजात शंकराश्रम गुरुंक आत्त हांव नमस्कार कर्ता.

भो पराक् स्वामिन् पराक्

पराक्दृष्टि = बाह्यदृष्टि; प्रत्यङ्दृष्टि= अन्तर्दृष्टि

पारमार्थिक चिंतन कर्तऽ आशिले सद्गुरु केद्नायि अन्तर्मुखी जाव्नुचि आस्ताति. बाह्य अथवा लौकिक विषयांतु तांगेलि दृष्टि आस्सना. त्याखातिर आम्मि शिष्यवर्गानिं तांतलागि माग्चे "हे भगवन्, हे स्वामिन्, चिकेऽचि आमचेरि तुमगेलि करुणामय दृष्टि पाडोव्नु आम्कां धन्य कराऽति. प्रत्यङ् दृष्टिथांव्नु पराक् दृष्टि दिकाक तुमगेले मन हाडाऽति" **हो अर्थु व्यक्त जात्ता.**

ॐ नमो ज्ञानदीपाय

Om Namo Jnaana - Deepaaya

The above words mark the beginning of our Deepanamaskaara Stotra. Our entire Guruparampara is a scintillating row of Lamps, the Lamps of Illumination. The Guru Murthy is a Jnaana-deepa and we offer our prayerful salutations to Him.

Ishvara, Guru and Atman are essentially One, but *appear* as a triad. There is unity in this trinity. The intrinsic Swarupa (nature) of each one of them is same : they are all Lamps of Jnaana, luminous in their own right. The opening invocation in the Vairaagya Shataka of Bhartrahari hails Shiva as Jnaana-pradeepa :

चेत: सद्मनि योगिनां विजयते ज्ञानप्रदीपो हर:

(All glory to Hara, the Bright Lamp of Illumination, shining in the hearts of the Yogis)

The Guru is a Lamp of Jnaana. Not only the sage Veda Vyaasa who is offered homage by all ascetics and preceptors, but even his master-piece, Mahabhaarata, is a lamp of Illumination. The invocatory verses we chant before reciting Gita eulogise that great work in the words : "prajvaalito jnaanamayh pradeepah". Vyaasa, a versatile genius (vishaala-buddhi) that he was, lit up a bright lamp of wisdom called Mahabhaarata.

Our intrinsic nature is Jnaana, but, alas, it is overlaid by ignorance. Removal of this gloom of ignorance is a miracle of divine compassion *(anukampaa)*. It is a gift of His Grace. God is neither dispensable nor disposable. Perish the thought that we can be free by dint of our own effort ! It will be sheer bravado, nay, it will be foolhardy indeed to say so. Says the Lord in Gita:

तेषामेवानुकम्पार्थमहमज्ञानजं तमः ।
नाशयाम्यात्मभावस्थो ज्ञानदीपेन भास्वता ॥

(Out of compassion towards them, residing within them as their innermost Self, I dispel the gloom of ignorance by kindling in them the bright lamp of Jnaana). (X-II)

So, the Jnaana-deepa is His gracious gift, but we have to pay a price. The word 'them' says it all. *They* and only *they* will be worthy of His compassion. Who are they? They are the steadfast devotees spoken of in the earlier verses :

No. 8 I am the origin of all and, from Me, proceeds everything. Knowing thus, the wise worship Me with steadfast conviction.

No. 9 Their thoughts are fixed on Me. Their lives are wholly dedicated to Me. Instructing each other and discoursing upon Me alone, they are contented and they rejoice.

No. 10 To those who are devoted to Me and worship Me with *preeti* (love), I grant them Buddhi Yoga (intuitive understading) whereby they come to Me.

God has pledged to light up the Jnaana-deepa in us. This is His timeless assurance and God Himself descends as the Guru to guide us so as to qualify us for His supernal Grace. Left to our own devices, we may falter. So, the Guru comes on the scene. He is Himself a Jnaana-deepa and His mission is to kindle that Lamp in each one of us.

But will it suffice for us to just hail the Guru as a Jnaana-deepa and be done with it? No, certainly not. We have to fulfil the great expectations of Shrikrishna. He has spelled out the criteria in verses Nos. 8 to 10. The Sadguru comes to our rescue in our attempt to blossom into true devotees.

What is it to be a Jnaana-deepa? Adi Shankara in his commentary on Gita, gives us a masterly pen-portrait :

विवेकप्रत्ययरूपेण भक्तिप्रसादस्नेहाभिषिक्तेन,
मद्भावनाभिनिवेशवातेरितेन, ब्रह्मचर्यादिसाधनसंस्कारवत्
प्रज्ञावर्तिना, विरक्तान्तःकरणाधारेण, विषयव्यावृत्तचित्त-
रागद्वेषाकलुषित-निवातापवरकस्थेन, नित्यप्रवृत्तैकाग्र्य
ध्यानजनित सम्यग्दर्शनभास्वता ज्ञानदीपेन इत्यर्थः

"The lamp of Jnaana has the *roopa* (form) of discriminating understanding *(viveka pratyaya).* It is fed by the pure oil of devotion. It is fanned by the gentle breeze of intense meditation on Me. It has the wick (*vaati* in Konkani) of intellect, imbued with the refinement *(samskaara)* brought about by discipline such as Brahmacharya, etc., The detached mind is the lamp-stand, placed in the windless shelter of a mind withdrawn from sense-objects and unstained by attachment and aversion *(raaga, dvesha).* If all these ingredients are there, the lamp sheds the benign glow of Samyag-darshana (Vision of God) as result of rapt contemplation."

No other commentator has elaborated the significance of the word Jnaana-deepa as much as our Patron-Acharya : Adi Shankara. We all have to evolve into these lamps of illumination and Adi Shankara tells us how. It is to lighten our awesome task that the compassionate Sadguru incarnates before us. So, we beseech Him daily at sundown, hailing Him as a Jnaana-deepa.

Such a Jnaana-deepa has been vouchsafed to us in the form of P.P. Shrimath Sadyojat Shankarashram Swamiji. May we be worthy of Him !

॥ श्रीगुरुवंदनम् ॥

॥ दीप नमस्कार ॥

SALUTATIONS TO THE LAMPS OF ILLUMINATION

ॐ नमो ज्ञानदीपाय शिवाय ब्रह्मतेजसे ॥
कविष्णुहररूपाय नमः श्रीगुरुमूर्तये ॥ १ ॥

1. Aum ! Salutations to the Sadguru, the Lamp of Illumination, benign and ever-serene, beaming with divine radiance and the visible manifestation of Brahma, Vishnu and Maheshvara.

अज्ञानध्वान्तपटलविध्वंसनदिवाकरान् ॥
सच्चिदानंदबोधैकसुधाम्बुधिकलानिधीन् ॥ २ ॥

आधिव्याधिभयग्रस्तप्रपन्नजनरक्षकान् ॥
वन्दे बद्धांजलिः श्रीमत्परिज्ञानाश्रमान् गुरून् ॥ ३ ॥

2-3. I bow with folded hands to Shrimath Parijnanashram Sadguru, a blazing Sun to the gloom of Ignorance and a Moon to the ocean of nectar in the form of Enlightenment about Sacchidananda (Brahman, the unity of existence, consciousness and bliss) and the Saviour of all that have sought shelter in Him gripped by the fear of the ills of body and mind.

इलापातालनाकस्थपूजितश्रीशिवेशितुः ॥
चरणांबुरुहन्यस्तमनोवाक्कायसंभ्रमान् ॥ ४ ॥
ईश्वरान् वेदवेदांगवेदांतज्ञानिनां धुरि ॥
छात्रवृन्दसुखाधारान् भजे श्रीशंकराश्रमान् ॥ ५ ॥

4-5. I adore Shrimath Shankarashram Sadguru, dedicated in thought, speech and deed to the Lotus Feet of Lord Shiva to whom the denizens of the earth, nether-world and heaven pay homage, who (on account of His commanding mastery) rules over those adept in Vedas, Vedangas (six ancillary branches of Vedas) and Vedanta and is a haven of joy to the community of disciples.

उपमाभावमहिमजितसर्वारिमण्डलान् ॥
सारस्वतद्विजवरैराराधितपदांबुजान् ॥ ६ ॥
ऊर्जस्वलान्महामोहग्राहग्रासैककर्मणि ॥
नमाम्यानंदरूपान् श्रीपरिज्ञानाश्रमान् गुरून् ॥ ७ ॥

6-7. I bow to Shrimath Parijnanashram-II Sadguru who has triumphed over the encircling enemies (both within and without) by His peerless spiritual glory, whose Lotus Feet are adored by the illustrious Saraswat Brahmins, who is powerful enough to kill the mighty crocodile called worldly delusion, and is the embodiment of bliss.

एकस्मिन्नद्वितीये च ब्रह्मण्याविष्टमानसान् ॥
यमादियोगसंपत्तिभ्राजमानमुनीश्वरान् ॥ ८ ॥

ऐश्वर्याद्यखिलार्थानां दायकान् करुणानिधीन् ॥
ईडे योगांबुधिक्रीडासक्तान् श्रीशंकराश्रमान् ॥ ९ ॥

8-9. I adore Shrimath Shankarashram-II Sadguru, who is engrossed in Brahman-the One without a Second, who is foremost among the ascetics radiant with Yogic lustre due to the observance of Yama, Niyama, etc. (the eightfold Path of Yoga), who confers all that we pray for, such as riches, who is the Treasurehouse of Compassion, and who sports in the Ocean of Yoga.

ओजस्विनः सुतपसा द्वैताब्धिवडवानलान् ॥
स्वांघ्र्यब्जशरणोद्धर्तृन् स्तौमि श्रीकेशवाश्रमान् ॥ १० ॥

10. I sing in praise of Shrimath Keshavashram Sadguru, beaming with spiritual lustre on account of intense penance, who is like the submarine fire called Vadava (this fire dries up the oceans at the time of the final deluge) to the Ocean of Dualism and is pledged to protect and save those that have surrendered to His Lotus Feet.

औपाधिके कर्मगर्ते मोहितभ्रांतचेतसाम् ॥
समुद्धरणधौरेयान् वन्दे श्रीवामनाश्रमान् ॥ ११ ॥

11. My salutations to Shrimath Vamanshram Sadguru, every ready to heave up all those who have slipped into the slough of Karma (the vicious circle of action and reaction) having identified themselves with the psychophysical trappings (Upadhis, i.e. limiting adjuncts such as body, vital airs, mind, intellect, etc.) and have, therfore, become dazed and deluded.

अंजसा तमसः पारमनायासेन सर्वदा ॥
नृपशून्नयतो नौमि कृष्णाश्रमयतीश्वरान् ॥ १२ ॥

12. I bow to Shrimath Krishnashram Sadguru, foremost among the ascetics and who leads the disciples in bondage *(pashuni* i.e. bound by the fetters - *paasha* - of illusion) beyond darkness.

अहं वन्दे मनोवाग्भ्यां पांडुरंगाश्रमान्मुहुः ॥
संस्तवैः परया भक्त्या विविधैर्भक्तिलक्षणैः ॥ १३ ॥

13. I bow to Shirmath Pandurangashram Sadguru again and again in thought and speech, invoking Him with intense devotion in a variety of devotional compositions.

करकंजभवान्स्तेषां वन्दे धर्मधुरंधरान् ॥
आनन्दरूपिण: श्रीमदानन्दाश्रमसद्गुरून् ॥ १४ ॥

14. My salutations to Shrimath Anandashram Sadguru, duly ordained by the Lotus-Hands of Shrimath Pandurangashram Sadguru, the embodiment of bliss and who is ever pledged to uphold Dharma (literally, 'the bearer of the yoke of Dharma')

खब्रह्माविष्टहृदयान् द्वैतध्वांतदिवाकरान् ॥
प्रशान्तदान्तोपरतान् परिज्ञानाश्रमान्नुम: ॥ १५ ॥

15. We bow to Shrimath Parijnanashram-III Sadguru, who is devoted whole-heartedly to Brahman that is more subtle and omnipresent than ether, who is like a blazing Sun to the Darkness of Dualism, who is ever serene, self-controlled and withdrawn from the glamours of the world.

गरिमा दृश्यते येषां वेदान्तार्थनिरूपणे ॥
संवित्ज्ञानतपोदीप्तान् निगमागमपारगान् ॥ १६ ॥

सविद्देवीसमासक्तान् श्रुत्यंतपथदर्शकान् ॥
सद्योजातान्नमाम्यत्र शंकराश्रमदेशिकान् ॥ १७ ॥

16-17. Salutations to Shrimath Sadyojata Shankarashram Sadguru who excels in expounding the texts of Vedanta, glows with the radiance born of austere pursuit of Supreme Knowledge, is an adept in Nigamas (Vedas) and Agamas, is devoted to the Goddess of Supreme Sentience and who shows the Path of Vedanta.

॥ भो पराक् स्वामिन् पराक् ॥

O Revered One, Pray look out for a while !

O Master, Pray look out for a while !

(The Sadguru is endowed with Pratyagdrishti - inward vision - in contrast to disciples like us endowed with Paraagdrishti - outward vision. In the above prayer we implore the Sadguru to give up His inward look for a while, throw a compassionate glance at us and thereby redeem us).

OUR AVAILABLE CHITRAPUR MATH PUBLICATIONS

		Rs.
1.	Atha Devatarchanavidhi (Sanskrit) 1896 Reprinted in 1999	25.00.
2.	Shri Chitrapur Guruparampara Charitra (Marathi) by Smt. Umabai Aroor, Reprinted in 1995.	200.00
3.	Pandava Gita (English) by V. Rajagopal Bhat (An anthology of prayers from Mahabharat & Puranas)	10.00
4.	Sadguru Bodhamrit (English) by V. Rajagopal Bhat (Gleanings of Upadeshas from our Revered Sadgurus)	10.00
5.	Pancharatna Haripaath(Marathi & English) by V. Rajagopal Bhat (A treatise on Bhakti with collection of choice devotional songs from the five gems of Maharashtra i.e. Nivriti, Jnanadev, Ekanath, Namdev and Tukaram)	10.00
6.	Saarth Shri Shankaranarayan Geetam (Konkani & Kannada) by Gulvady Bhavanishanker Shastri	5.00
7.	Saarth Shivanand Lahari (Sanskrit, Konkani)	5.00
8.	Guru Geetamrta (Gleanings from Guru Geeta)	25.00
9.	Anandabodhamrita (Konkani)	25.00
10.	Manache Shloka (Marathi, Kannada & English) by H. Shankar Rao, Reprint 2000	20.00
11.	Parijnana Bodhamrita (30 discourses on Shrimad Bhagvata by P.P. Parijnanashram Swamiji)	40.00
12.	Saartha Mantrapushpanjali	10.00
13.	Shri Chitrapur Nityapath (Sanskrit) (Revised)	20.00
14.	Tamaso Maa Jyotirgamaya	10.00
15.	Ananda Bodhamrita (Part II)	20.00
16.	Sandhyavandanam (English)	20.00
17.	Chitrapur Rathotsava (Kannada)	20.00
18.	Om Namo Jnanadeepaya (Devanagari)	10.00
19.	Om Namo Jnanadeepaya (Kannada)	10.00

PUBLICATIONS FROM SHRI ANANDASHRAM KHAR, MUMBAI

Shree Chitrapur Guruparampara (English) by Amembal Sunder Rao	30.00
Chitrapur Saraswat Temples & Shrines by Ugran Sunder Rao	40.00

॥ चक्षुर्नो धेहि चक्षुषे चक्षुर्विख्यै तनूभ्यः सञ्चेदं वि च पश्येम ॥

॥ श्री चित्रापुर मठः श्रीवल्ली ॥